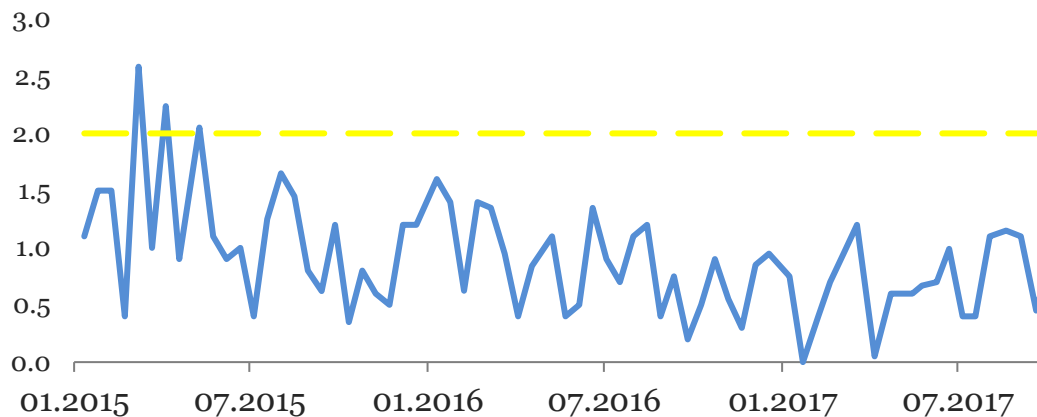

iMoRe №69. Фундаментальний закон про освіту не зміг суттєво прискорити індекс реформ

Індекс моніторингу реформ (iMoRe) склав +0.8 бала з можливих від -5.0 до +5.0 за період з 18 вересня по 1 жовтня 2017 року (у попередньому раунді індекс дорівнював +0.5). У цьому періоді певні позитивні зрушення відбулись у законодавстві, що стосується державних фінансів, монетарної системи та бізнес середовища. Реформаторських законодавчих змін, що впливають на урядування та енергетику, не було.

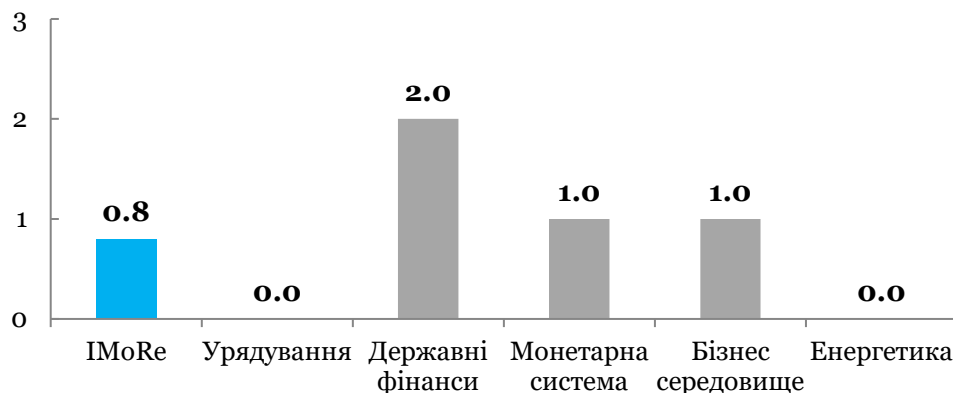
Серед подій цього раунду - новий закон [про освіту](#) та постанова НБУ про [посилення вимог до банків](#), що здійснюють операції з довірчого управління.

Графік 1. Динаміка Індексу моніторингу реформ

iMoRe може приймати значення від -5 до +5, значення вище за +2 розглядається як прийнятний темп реформ

Графік 2. Значення iMoRe та його компонентів у поточному раунді оцінювання

Події випуску

1. Закон про освіту, +2.0 бала

Згідно з формальними показниками, Україна - одна з найосвіченіших країн світу: рівень грамотності становить майже 100%. За даними Держстату, 45% населення у віці від 15 до 70 років має вищу або неповну вищу освіту. Проте, існують проблеми якості освіти на її невідповідності попиту на ринку праці. Зокрема, згідно зі світовим рейтингом університетів, найкращий український університет знаходиться на позиціях 800-1000, і є ще чотири після позиції 1001.

Щоб запустити реформи вищої освіти, у 2014 році був прийнятий новий закон про вищу освіту. Він, зокрема, посилив автономію університетів, прозорість у розподілі державного замовлення освітніх послуг, нову номенклатуру спеціальностей відповідно до міжнародних класифікацій. Проте, низка системних проблем залишилася невирішеною, як у дошкільній, так і в середній та вищій освіті.

Новий закон "Про освіту" є продовженням реформи. Він є рамковим документом, який визначає загальні принципи та підходи для всіх рівнів освіти.

Він встановлює, що мовою освітнього процесу в навчальних закладах є державна мова. Національним меншинам гарантується право на навчання рідною мовою на рівні дошкільної та початкової освіти. Одна або кілька дисциплін можуть викладатися англійською або іншими офіційними мовами Європейського Союзу.

Повна середня освіта триватиме 12 років (зараз - 11 років), у тому числі початкова - 4 роки, базова середня - 5 років, профільна середня - 3 роки. Навчання першокласників за програмами 12-річної школи розпочинається 1 вересня 2018 року.

Закон встановлює необхідність забезпечити фінансування освіти з держбюджету, місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законом, у розмірі 7% ВВП. Передбачено, що мінімальна заробітна плата вчителів збільшиться до 3-х законодавчо встановлених мінімальних заробітних плат поетапно до 2023 року.

Коментар реформатора

"Новий Закон "Про освіту" змінює правила гри для всієї системи освіти від дошкілля та позашкілля аж до освіти дорослих. Найбільш вагомі зміни Закон передбачає для шкільної освіти - це управлінська та педагогічна автономія, прозорий розподіл та витрати коштів, нові механізми підвищення кваліфікації вчителів, докорінна зміна змісту навчання, забезпечення рівного доступу до якісної освіти для дітей незалежно від місця проживання, національної належності тощо.

Цей Закон дає реальні можливості для розбудови школи, що орієнтована на вимоги 21 століття. Зокрема, у ньому закладено 11 ключових компетентностей та наскрізні вміння, якими має володіти випускник школи. Вони ґрунтуються на конкретних вимогах до системи освіти, що існують у Європейському союзі, а також потребах роботодавців.

Для професійної та вищої освіти однією з ключових новел Закону є норма про створення Нацагентства кваліфікацій, що стане інституційним майданчиком, де професійні стандарти будуть переводитися в освітні. Це має дати можливість наблизити нашу

освіту до вимог ринку, припинити ситуацію, коли для сучасних професій продовжують готувати фахівців за стандартами 70-х років минулого століття. Для вищої освіти також важливим є розвиток системи забезпечення якості вищої освіти, функціонування якої також унормовує Закон”

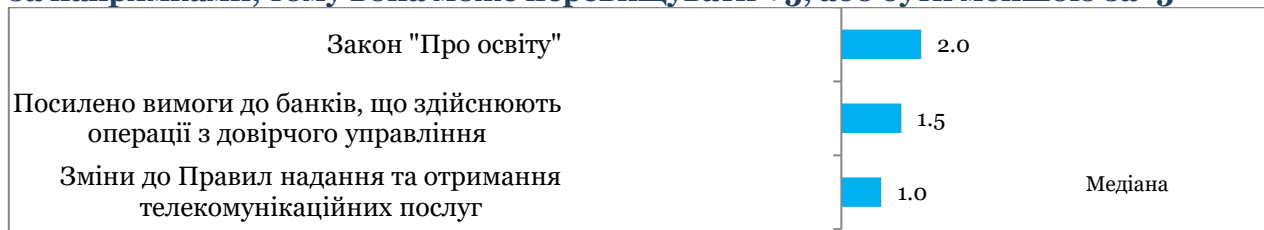
Павло Хобзей, Міністерство освіти та науки України

Коментар експерта

“Законом визначено низку принципів, які можуть сприяти покращенню рівня освіти. Разом із тим, документ є рамковим. Його втілення у життя потребуватиме значних змін у інших базових законах, зокрема, про середню та вищу освіту. Новий зміст навчільних програм потребує підготовки вчителів. Існуюча система фінансування вищої освіти, попри певні покращення, залишається неефективною, а нові підходи ще не визначені. Задекларовані зміни у фінансуванні освітньої галузі скоріше виглядають, як популізм.”

Тетяна Тищук, VoxUkraine

Графік 3. Події, що визначали значення індексу, оцінка події є сумою її оцінок за напрямками, тому вона може перевищувати +5, або бути меншою за -5

2. Постанова НБУ про посилення вимог до банків, що здійснюють операції з довірчого управління, +1.0 бал

Банки, які управляють фондами фінансування будівництва (ФФБ), мають дотримуватися спеціальних вимог. Для того, щоб такі банки могли більш ефективно контролювати цільове використання коштів ФФБ, НБУ визначив вимоги до внутрішніх процедур у цих банках.

Коментар реформатора

“НБУ переглянув підхід до визначення спеціалізованих банків довірчого управління. Відтак банк набуває статусу спеціалізованого банку, якщо обсяг операцій за договорами довірчого управління становить 50 і більше відсотків сукупних активів банку. Крім того, НБУ запровадив норми, дотримання яких посилять контроль банків-управителів фондів фінансування будівництва за цільовим використанням коштів таких фондів. Ці норми встановлюють вимоги до внутрішніх процедур банків.

Нові вимоги також передбачають проведення кожних півроку аудиторських перевірок та подання до НБУ аудиторських висновків щодо цільового використання коштів фондів фінансування будівництва.

Відповідні зміни передбачені постановою Правління Національного банку України від 18 вересня 2017 року № 92 "Про внесення змін до Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні", яка набирає чинності через 30 днів з дня, наступного за днем

її офіційного опублікування, окрім норми щодо визначення спеціалізованих банків довірчого управління, яка набуде чинності з 01 жовтня 2018 року. Банкам, обсяг операцій за договорами довірчого управління яких становить від 50% сукупних активів банку, протягом 30 днів із дня набрання чинності цією постановою потрібно подати до НБУ план приведення протягом року своєї діяльності у відповідність до вимог, встановлених для спеціалізованих банків довірчого управління.”

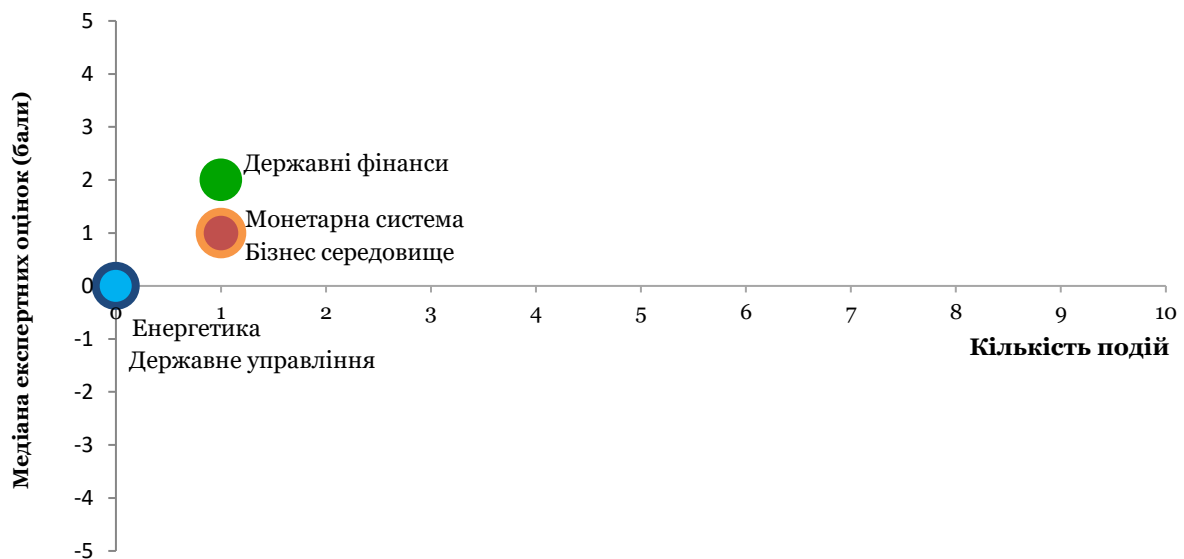
Національний банк України

Коментар експерта

“Постанова суттєво нічого не змінює. Головне завдання - збалансувати контроль за фондами фінансування будівництва. Оскільки наповнення цих фондів реалізується через інструменти довірчого управління і фонди знаходяться на балансі банків, природньо, що НБУ створює умови для ефективного контролю. На мій погляд, головне завдання цього регулювання - співставити зобов'язання фондів зі станом будівництва, яке здійснюється за рахунок фондів і знизити ризики інвесторів, які вклали кошти у таке будівництво”

Олександр Почкун, Бейкер Тіллі

Графік 4. Значення окремих компонентів Індексу та кількість подій

Таблиця 1. Оцінки всіх подій та прогресу реформ за напрямками

Державне управління	0.0
Державні фінанси	+2.0
Закон "Про освіту"	+2.0
Монетарна система	+1.0
Посилено вимоги до банків, що здійснюють операції з довірчого управління	+1.0
Бізнес середовище	+1.0
Зміни до Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг	+1.0
Енергетика	0.0

(Див. графіки та таблиці на сайті http://imorevox.in.ua/?page_id=577, http://imorevox.in.ua/list_rounds.php)

Довідкова інформація: Індекс Моніторингу Реформ (iMoPe) VoxUkraine призначений надавати комплексну оцінку зусиллям влади України зі впровадження економічних реформ. Індекс базується на експертних оцінках змін у регуляторному середовищі за п'ятьма напрямками:

1. Державне управління
2. Державні фінанси
3. Монетарна система
4. Бізнес середовище
5. Енергетика

Детальніше про Індекс та методологію розрахунку можна дізнатись на сайті imorevox.org. [VoxUkraine](http://imorevox.org)- це ініціатива, створена групою міжнародних та вітчизняних економістів, присвячена реформам та економічному розвитку України. Цілями VoxUkraine є поширення науково обґрунтованого аналізу та коментарів щодо економічних та суспільно-політичних подій в Україні, підвищення рівня дискусії та формулювання системного підходу до реформ, а також інтеграція України в світову мережу економістів та діячів, відповідальних за економічну політику.